

Saksframlegg

Saksnr.: 2020/92369

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaknr.
Fylkesrådet	16.04.2020	

Vedlegg:

- 1 Etiske retningslinjer revidert

Reviderte etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte i Viken fylkeskommune

Fylkesrådets forslag til innstilling

Felles reviderte etiske retningslinjer for folkevalgte og medarbeidere i Viken fylkeskommune oversendes fylkestinget til behandling.

Edvin Sjøvik
fungerende fylkesråd for finans og administrasjon

Bakgrunn for saken

Forslag til etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte i Viken fylkeskommune ble lagt frem til behandling for fylkesting i desember 2019, under Vikens prosjektperiode. Fylkestinget vedtok å utsette behandling for å kunne gjennomføre høringer i fylkestingskomiteene. Etter høringsrunden ble retningslinjene behandlet i fylkestinget 13.februar i år. Fylkesrådet ble bedt om å komme tilbake med reviderte etiske retningslinjer som inkluderte og utdypet temaer som fremkom i komitebehandlingene. Fylkesrådet fikk utsatt saken for behandling av reviderte retningslinjer til forretningsutvalgets møte i april.

Fakta

De etiske retningslinjene ble utarbeidet av en administrativ arbeidsgruppe under HR i prosjekt Viken2020. Retningslinjene ble sendt på høring til Viken ledergruppe og relevante miljøer i prosjektorganisasjonen, fylkesrevisjonen, hovedtillitsvalgte og vernetjeneste. De ble videre

drøftet med hovedtillitsvalgte, før de ble lagt frem for fylkestinget. Til grunn for arbeidet med de nye retningslinjene var de tre tidligere fylkenes eksisterende retningslinjer, gode eksempler i andre kommuner og fylkeskommuner, og visjon, mål og verdier for den nye organisasjonen Viken.

KS sitt rammeverk for etikkarbeid og etiske retningslinjer var også en del av underlaget for arbeidet. Her ligger det noen anbefalinger om hva etiske retningslinjer bør inneholde, og hvordan brudd på retningslinjene bør følges opp. Det anbefales at (nye) medarbeidere skal signere på at de har lest og forstått retningslinjene. I tillegg anbefales det å jevnlig evaluere kjennskapen til og bruken av retningslinjene i organisasjonen etter at de er implementert.

Når retningslinjene er vedtatt starter jobben med å få retningslinjene implementert i hele organisasjonen gjennom innsikt i retningslinjene og refleksjon rundt etiske problemstillinger. Et konkret verktøy for vurdering av etiske dilemmaer – navigasjonshjulet som er vedlagt de etiske retningslinjene.

Problemstillinger og alternative løsninger

Fylkesrådet ble bedt om å utdype følgende temaer i komitebehandlingene; seksuell trakassering, bruk av sosiale medier, bruk av rusmidler, forebygging av selvmord, alkoholbruk på fylkeskommunale arrangementer og konsekvenser ved brudd på retningslinjene.

Fylkesrådet ble også bedt om å vurdere egne retningslinjer tilpasset folkevalgte. Alternativt å få tydeligere fra fram hvilke regler som er viktig for folkevalgte og hvilke som er mer relevante for medarbeidere.

En egen dilemmasamling for folkevalgte som tar for seg aktuelle problemstillinger og utfordringer som er relevante for de folkevalgte er et alternativ til separate retningslinjer.

Det har vært vurdert om en skal ha henvisninger til lover, reglementer og håndbøker som er relevante for å unngå at retningslinjene ikke blir for omfattende og lite brukervennlige.

En etikkside på ansattportalen med lenker til relevante lover og retningslinjer kan også være et alternativ.

Drøftinger og vurdering

Formålet med etiske retningslinjer er å fremme god etisk praksis i organisasjonen Viken fylkeskommune. Retningslinjene skal være lettfattelige og markere at ledere har tillit til holdninger og vurderingsevne hos medarbeidere og folkevalgte i organisasjonen. Egne retningslinjer kommer i tillegg til lover og regler som vi plikter å gjøre oss kjent med, og er ikke ment å være uttømmende. Det er viktig at retningslinjene er oversiktlige. Dersom alt skal være omtalt risikerer vi at forhold som ikke blir omtalt blir vurdert som uaktuelle. En annen utfordring er å sørge for oppdatering og vedlikehold av en slik liste ved endringer. God etisk praksis fremmes først og fremst gjennom vår evne til etisk refleksjon og gjennom bevisstgjøring og åpenhet rundt ulike etiske dilemmaer og problemstillinger.

Det vil imidlertid være et alternativ å ha en egen etikkside på ansattportalen hvor det kan lenkes til relevant lov- og regelverk, samt annen relevant informasjon.

Spørsmålet om det skal være egne retningslinjer for folkevalgte er vurdert. Etske retningslinjer må oppleves som relevante. Etikken bygger på noen felles rammer, blant annet på verdiene for Viken fylkeskommune som skal gjenkjennes enten vi er folkevalgt eller ansatt. Kravene til høy etisk bevissthet og god etisk praksis er de samme, men kanskje i noen roller og situasjoner litt ulik for ulike grupper. Det kan være gunstig for begge gruppene, å være kjent med hva som er ulikt, også med tanke på at fylkesrådet har en arbeidsgiverrolle for administrasjonen.

Konklusjon

På bakgrunn av dette foreslås det at retningslinjene er felles for medarbeidere og folkevalgte. Det utvikles dilemmasamlinger som er spesielt tilpasset de ulike tjenesteområder og ulike roller, herunder egen dilemmasamling for folkevalgte. Disse samlingene blir viktige i opplæring og implementering av retningslinjene i organisasjonen. Folkevalgte inviteres til å bidra med relevante dilemmaer. Det er videre forsøkt tydeliggjort og uthevet hva som gjelder folkevalgte og hva som gjelder medarbeidere i de reviderte retningslinjene.

Istedenfor en oppstilling av relevante lover og reglementer mot slutten av dokumentet, anbefales det videre henvisning/lenke til en egen etikkside på ansattportalen.

Når det gjelder temaene som fremkom spesifikt i komitebehandlingene foreslås de i komitebehandlingene ivaretatt med følgende presiseringer og henvisninger;

- a) Seksuell trakassering: det er tatt inn en setning om kultur for nulltoleranse. Det vises for øvrig til fylkeskommunens HMS-håndbok og rutine for melding og håndtering av trakassering og utilbørlig adferd. Behovet for holdningsskapende og forebyggende arbeid på dette området gjør dette til et aktuelt tema i dilemmasamlinger.
- b) Bruk av sosiale medier: dette vil være et aktuelt tema for dilemmasamlinger og egne retningslinjer for sosiale medier er under utarbeidelse.
- c) Rusmidler: for arbeidstakere/medarbeidere er det en egen bestemmelse i fylkeskommunens arbeidsreglement §14 om bruk av rus i arbeidstiden. Det vurderes å utarbeide en egen rus- og spillavhengighets policy. Dette er også et aktuelt tema for dilemmasamlinger.
- d) Forebygging av selvmord: det er tatt inn en setning om viktigheten av at Viken som arbeidsgiver legger til rette for et godt og helsefremmende psykososialt arbeidsmiljø. I tråd med HMS-håndboken jobber Viken systematisk med det psykososiale arbeidsmiljøet gjennom risikovurderinger og handlingsplaner.
- e) Når det gjelder alkoholbruk på fylkeskommunens arrangementer, er dette både et aktuelt tema for dilemmasamlinger og noe som hører hjemme i et representasjonsreglement. Et slikt reglement kommer.
- f) Konsekvenser ved brudd på retningslinjene; når det gjelder brudd på retningslinjer og reglementer er det uthevet hva som gjelder medarbeidere og hva som gjelder folkevalgte.

Det er videre tydeliggjort og uthevet hva som gjelder folkevalgte og hva som gjelder medarbeidere i de reviderte retningslinjene.